

Hudecz Ferenc

Születés és kibontakozás

“Az ELTE ..... értékválasztásával, működésével is hozzá kívánt járulni a minőségi felsőoktatás és kultúra hazai és nemzetközi pozíciójának erősítéséhez. Néhány kiragadott példa a teljesség igénye nélkül: 2007 decemberében az ELTE Konfuciusz Intézet 200 intézet közül „Kiválósági Központ” lett, 2008 tavaszán az indiai kormány az ELTE-n hozta létre a Rabindranáth Tagore kutatási ösztöndíjat és küszöbön áll egy modern ruszisztikai módszertani és kutatóközpont megnyitása a kormány és a Russzkij Mir orosz állami alapítvány támogatásával” – fogalmaztam az ELTE Bartók Béla Énekkar és Koncertzenekar jubileumi évet záró koncertjét köszöntő beszédben 2008 december 8-án az ELTE BTK Gólyavárban. (Hudecz Ferenc: Minőség és teljesítmény. Válogatott beszédek és írások (2006–2010), Eötvös Kiadó, Budapest, 2013, 102. oldal.)

És az ELTE Szenátusa döntésével [CCLXXXI/2008. (XII. 15.)] 2009. február 25-én a legújabb technikával felszerelt oktató- és kutatóhelyként kezdte meg működését a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár az ELTE Bölcsészettudományi karán.

2007. június 21-én az orosz elnök rendeletével, német és francia minta alapján létrehozta a „Russzkij Mir” (Orosz világ) alapítványt (<http://www.ruskiymir.ru>) az orosz nyelv és kultúra megőrzése, népszerűsítése céljából. Az orosz állami támogatásával kialakuló hálózat tagjaként – elsőként a régióban – jött létre egyetemünkön a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár (<http://www.russtudies.hu/index.php>), amely azóta is világszínvonalú szakkönyv- és audiovizuális médiatárat, adatbázisokat kínál, naprakész információt biztosít az orosz nyelv- és kultúra megismertetésére, kutatására egyetemi polgárok és érdeklődők látogatók számára.

Fontos, közös felismerés volt, hogy az orosz nyelv és kultúra iránt megnövekedett hallgatói érdeklődést, társadalmi igényt, az egyetem, a kar és ELTE Ruszisztikai Kutatási és Módszertani Központ magas színvonalon csak úgy tudja kielégíteni, ha a Központ hazai és nemzetközi centrumként egyaránt működik. Ennek megvalósítását segítette az „időben” létrehozott „Russzkij Mir” alapítvány.

A 2008 júniusában az Alapítvány elnökével, Vjacseszlav Nyikonovval, Moszkvában aláírt ELTE - „Russzkij Mir” alapítvány közötti szerződés létrejötte jelezte az ELTE BTK jelentős hagyományainak, szakmai kiválóságának elismerését az orosz nyelv, irodalom és történelem egyetemi szintű oktatásában, kutatásában. Jelezte azt is, hogy az 1995 végén Szvák professzor és társai munkája nyomán - Manherz Károly dékán támogatásával - megalakuló tanszéki jogosultságú Ruszisztikai Központ, majd 2006-ban a Történeti Ruszisztikai Tanszék eredményes, az orosz kultúra iránt érdeklődőknek autentikus tudást biztosító szellemi műhely.

A hazai, az ELTE Bölcsészettudományi Karán működő Ruszisztikai Központ teljesítménye, nemzetközi ismertsége képezte az alapját a 2006 és 2010 között megújuló kétoldalú egyetemközi kapcsolatoknak is. Új és megújított megállapodások születtek az ELTE és orosz egyetemek között [Jugrai Állami Egyetem (Hanti-Manszijszk) 2008, Orosz Állami Bölcsészettudományi Egyetem 2008, Gubkin Orosz Állami Egyetem 2009, Urali Állami Egyetem (Jekatyerinburg) 2009, Moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Intézete (MGIMO) 2009]. Rektorként, 2007 és 2010 között, Szvák professzorral hét egyetem nyolc felső szintű vezetőjét volt alkalmunk fogadni Budapesten. Két oroszországi látogatás keretében pedig a helyszínen, a Lomonoszov egyetemen, Moszkvában és a nyugat-szibériai hanti-manszijszki Jugra Egyetemen (2008. június 1-6), valamint Jekatyerinburgban és Szentpétervárott (2009. április 7–12) egyetemeken és akadémiai kutatóintézetekben győződhettem meg arról, hogy az ELTE BTK Ruszisztikai Központban folyó tevékenységet ismerik, tisztelik és elismeréssel nyilatkoznak a Szvák professzor vezette kutatásokról.

Az akkori tárgyalások során a partnerek jelezték, hogy szívesen vesznek részt új mesterszak létesítésében, a hallgatói és oktatói csere bővítésében, közös diplomát adó képzések, a doktori iskolák közötti együttműködés elősegítésében közös témavezetés és szakmai szemináriumok formájában. Külön kiemelés érdemel az a tény, hogy 2010 szeptemberében elindulhatott a Ruszisztikai Mesterképzés Bölcsészettudományi karon, a ruszisztika új interdiszciplináris programja az ELTE doktori iskolában és megvalósulóban van orosz egyetemekkel közös képzések indítása is.

A Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár első 5 évét - 2014-ben - képekben mutatta be a Fortocska Galéria. Jó volt látni és hallani, hogy Vlagyimir Kocsin, az Alapítvány ügyvezető igazgatója a budapesti Kabinet tevékenységét sokszínűnek és dinamikusnak látja és Dezső Tamás dékán a Kabinetet a bölcsészkar legszínvonalasabb szervezeti egységei közé sorolta.

Szélesebb kitekintésben jó érzéssel állapíthatjuk meg, hogy az 1990-ben létrehozott Magyar Ruszisztikai Intézet, szakmai jogutódja, az 1995-ben alapított ELTE Ruszisztikai Központ folyamatosan építkezett, „szervesen” fejlődött. 2009-ben kiegészült a Ruszisztikai Módszertani Könyvtár és Kabinet megnyitásával és tovább bővítette tevékenységét (pl. *Orosz Negyed* szakmai magazin (ISSN 2060-6516) létrehozása, Fortocska Galéria, filmtár), kialakította/finomította belső szervezetét, szolgálta/szolgálja a színvonalas egyetemi oktatás, tudásátadás (pl. orosztanári továbbképző nyelvtanfolyamok, metodikai szombatok, ruszisztikai MA program jegyzet-sorozata), a kutatás (pl. 1998-tól kétévente nemzetközi történeti ruszisztikai konferenciák), a “másik” kultúra megismerésének/értékelésének ügyét. Nemcsak a budapesti bölcsészkaron folyó Oroszország-kutatások eredményeit, művelőit, eseményeit mutatja be, de fontosnak tartja a hazai köztudatban élő orosz-mítoszok elosztatását is.

Az ELTE Ruszisztikai Központ az orosz nyelv, történelem és kultúra megkerülhetetlen intézményeként nyitott a társtudományok releváns eredményeinek szakszerű bemutatására, teret biztosít a különböző vélemények megismerésére/megismertetésére, hozzáférhetővé teszi a kortárs orosz művészet alkotásait és segíti a nem-humán tudományok orosz egyetemi kapcsolatainak kiépítését. Igazi egyetemi szellemi centrummá, eligazodási ponttá vált, mérték és mérce lett. Egyben beváltotta Szvák professzor és társai régi álmát “a magyar ruszisták igazi, *saját* otthona” lett – az Egyetemen, a diákság javára, a minőség jegyében, mindannyiunk érdekében,

Végül, mint korábbi rektor és mint egyetemi polgár elismerésemet fejezem ki az ELTE Ruszisztika központ alapító vezetőjének, Szvák Gyula professzornak és munkatársainak, az “alapító társaknak” Krausz Tamás professzornak, Szilágyi Ákos és Sz. Bíró Zoltán professzoroknak, Gyimesi Zsuzsának tudományos munkatársnak, a Ruszisztikai Módszertani Kabinet és Könyvtár vezetőjének, a honlap szerkesztőjének, a Fortocska Galéria kurátorának, Kiss Ilonának, az “Orosz Negyed” főszerkesztőjének. Köszönet azért a vállalásért és teljesítményért, amellyel segítik az egyetemi polgárokat, a széles közvéleményt az Orosz Föderáció népei soknemzetiségű kultúrájának és a mai Oroszország mindennapi életének reális megismerésében, a kulturális és tudományos kapcsolatok kiszélesítésében, a kultúrák kölcsönös tiszteletében.

*(A szerző egyetemi tanár, az MTA tagja,
az ELTE rektora /2006-2010/)*